

RIIGIKOHUS
HALDUSKOLLEGIUM
KOHTUMÄÄRUS

Euroopa Kohtu registrisse	
sisse kantud numbriga	1117232
Luxembourgis,	03.06.2019
Faks/E-post:	
Sisse tulnud:	29.5.19
	Cecilia Strömholm Ametnik

Kohtuasja number 3-18-637
Määruse kuupäev 29. mai 2019
Kohtukoosseis Eesistuja Viive Ligi, liikmed Nele Parrest ja Jüri Pöld
Kohtuasi Maksu- ja Tolliameti taotlus Heavyinstall OÜ suhtes täitmist tagavate toimingute sooritamiseks loa saamiseks
Menetlusosalised Taotleja Maksu- ja Tolliamet, volitatud esindaja X
 Puudutatud isik Heavyinstall OÜ, seaduslik esindaja X
Vaidlustatud kohtulahend Tallinna Ringkonnakohtu 8. mai 2018. a määrus
Menetluse alus Riigikohtus Maksu- ja Tolliameti määruskaebus
Asja läbivaatamine Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

1. Taotleda Euroopa Kohtult eelotsust järgmises küsimuses:

Kas Euroopa Liidu Nõukogu 16. märtsi 2010. a direktiivi 2010/24/EL vastastikuse abi kohta maksude, maksete ja teiste meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel artiklit 16 tuleb tõlgendada selliselt, et ettevaatusabinõusid käsitleva taotluse saanud liikmesriigi kohus on riigisiseste normide alusel taotlust lahendades (mida võimaldab taotluse saanud kohtul artikli 16 esimene lause) seotud taotleja asukohariigi kohtu seisukohaga ettevaatusabinõude vajalikkuse ja võimalikkuse kohta, kui kohtule on esitatud sellist seisukohta sisaldav dokument (artikli 16 teise lõigu viimane lause, mille kohaselt ei pea kõnealust dokumenti taotluse saanud liikmesriigis tunnustama, täiendama ega asendama)?

2. Peatada asja menetlus kuni Euroopa Kohtu lahendi jõustumiseni eeltoodud küsimuses.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. Soome Vabariigi maksuhaldur esitas 13. märtsil 2018 Maksu- ja Tolliametile (MTA) taotluse Heavyinstall OÜ suhtes täitmist tagavate toimingute sooritamiseks, et tagada Heavyinstall OÜ eeldatava maksukohustuse täitmine. Taotlus esitati Euroopa Liidu Nõukogu 16. märtsi 2010. a direktiivi 2010/24/EL vastastikuse abi kohta maksude, maksete ja teiste meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel art 16 (ettevaatusabinõusid käsitlev taotlus) alusel.

2. MTA esitas 29. märtsil 2018 Tallinna Halduskohtule maksukorralduse seaduse (MKS) § 51³ lg 1 ning § 136¹ lg 1 alusel taotluse loa saamiseks, et seada keelumärke Heavyinstall OÜ sõidukitele (kaks haagist, kumbki väärtusega u 7500 eurot ja veoauto, väärtusega u 9500 eurot) ning arestida äriühingu pangakontod) kõikides Eesti krediitiasutustes 297 304 euro ulatuses.

CURIA GREFFE Luxembourg	
Entrée	29.05.2019

2.1. Taotluse põhjenduste kohaselt määrab Soome maksuhaldur maksumenetluse tulemusena Heavyinstall OÜ-le eeldatavasti lisaks 320 022 euro suuruse maksukohustuse. Maksukohustus tuleneb sellest, et kuigi Heavyinstall OÜ püsiv tegevuskoht on Soomes, ei ole ta seal makse deklareerinud ega maksukohustust täitnud. Kuigi Heavyinstall OÜ juhatuse liikme X sõnul on ta alates 2009. a-st elanud ning äriühingut juhtinud Tallinnas, on MTA-lt, pankadelt, reisifirmadelt ning teadaolevatelt koostööpartneritelt saadud andmete põhjal tuvastatav, et tegelikult on X viibinud suurema osa ajast Soomes, kus ta on täitnud ka äriühingu juhi ülesandeid. Maksukontrolli kokkuvõttes on Soome maksuhaldur asunud seisukohale, et X alaline elukoht ja eluliste huvide kese asub tegelikult Soomes, kus ta on korraldanud ka Heavyinstall OÜ juhtimisfunktsioonide täitmist. Samuti on kogu äriühingu majandustegevus toimunud Soomes. Seega, tulenevalt Eesti Vabariigi ja Soome Vabariigi vahelise tulu- ja kapitalimaksuga topeltnmaksustamise vältimise ning maksudest hoidumise tõkestamise lepingu (topeltnmaksustamise vältimise leping) art 5 lg-test 1 ja 2 on Heavyinstall OÜ-l tekkinud püsiv tegevuskoht Soomes, kuid äriühing on jätnud maksukohustused seal täitmata. Heavyinstall OÜ juhatuse ainuliige on esitanud valeinformatsiooni nii äriühingu majandustegevuse kui ka enda elukoha kohta. Selline käitumine iseloomustab Heavyinstall OÜ esindaja suhtumist avalik-õiguslikesse kohustustesse.

2.2. Taotlusele lisatud Keski-Pohjanmaa esimese astme kohtu 8. veebruari 2018. a lahendiga on Soome maksuameti taotlusel arestitud Heavyinstall OÜ-le kuuluvat vara summas, mis tagab taotluse esitaja nõude 320 022 euro ulatuses. Kohtulahendis on leitud, et on olemas oht, et Heavyinstall OÜ peidab, hävitab või võõrandab oma vara või toimib muul maksuhalduri nõude rahuldamisest ohustaval viisil. Maksukohustustase tegevuse tõttu võib olla oluliselt raskem või võimatu maksukohustust sundtäita. Äriühingu juhatuse liige on maksuhaldurit võimaliku püsiva tegevuskoha ja sellest tuleneva maksukohustuse tekkimise osas teadlikult eksitanud. Arvestades Soome maksuhalduri tuvastatut, on ilmne, et Heavyinstall OÜ eesmärk on olnud hoiduda kõrvale maksude tasumisest juba alates 2010. a-st ning vaatamata vahepeal toimunud kontrollile ja maksude juurde määramisele ei ole äriühing oma maksukäitumist parandanud. Heavyinstall OÜ võib sarnaselt suhtuda ka käimasoleva menetluse tulemusel määratavasse maksukohustusse, mistõttu võivad maksud jääda üldse laekumata. Äriühing ei ole esitanud 2017. a majandusaasta aruannet ning Maanteeameti liiklusregistri andmete kohaselt on isik 21. märtsil 2018 võõrandanud temale kuuluva sõiduki Renault Traffic. Lisaks teatas Soome maksuhaldur oma 13. märtsi 2018. a pöördumises MTA-le, et nad on esitanud Soome politseile kuriteoteate selle kohta, et Heavyinstall OÜ võib olla toime pannud maksupettuse.

3. Tallinna Halduskohus jättis 3. aprilli 2018. a määrusega taotluse rahuldamata.

3.1. Kohtu hinnangul ei ole täidetud MKS § 136¹ lg-s 1 nimetatud eeldus, mille kohaselt peab täitmist tagavate meetmete kohaldamiseks esinema põhjendatud kahtlus, et pärast maksuseadusest tuleneva rahalise nõude või kohustuse määramist võib selle sundtäitmine osutada maksukohustustase tegevuse tõttu oluliselt raskemaks või võimatuks. Täitmist tagavate toimingute tegemine piirab olulisel määral isiku õigust enda omandit vabalt käsutada ning tegeleda ettevõtlusega, mistõttu ei saa täitmist tagavaid meetmeid kohaldada kergekäeliselt. Kahtlust, et maksukohustuse sundtäitmine võib osutada puudutatud isiku tegevuse tõttu oluliselt raskemaks või võimatuks, ei saa õigustada ainuüksi maksusumma suurusega. Heavyinstall OÜ 2016. a majandusaasta aruandest nähtub, et tegemist on tegutseva, korraliku käibega ja kasumliku äriühinguga. On küll usutav, et tavapärase majandustegevuse jätkamise kõrvalt ei pruugi äriühing olla suuteline kogu temalt eeldatavasti nõutavat maksusummat tasuma. Siiski ei saa välistada, et ettevõtja soovib, vaatamata täiendavale maksukohustusele oma majandustegevust jätkata ning Soome õiguses ette nähtud mehhanisme kasutades maksuvõla tasuda.

3.2. Materjalidest ei nähtu, et Heavyinstall OÜ oleks maksuhalduri eest teavet varjanud. Puudutatud isiku ja Soome maksuhalduri erimeelsus on pigem õiguslikku laadi. Asjaolu, et Heavyinstall OÜ on jätnud Soome maksuhalduri hinnangul Soomes oma maksukohustused deklareerimata, ei õigusta iseenesest järeldust, et ta asub täiendava maksukohustuse kindlaks määramise korral maksuvõla täitmist takistama. Taotlusest ega sellele lisatud materjalidest ei nähtu, et ettevõtte majanduslik olukord oleks oluliselt muutunud. Ainuüksi faktist, et puudutatud isik võõrandas sõiduki, ei saa järeldada, et ta tegi selle teingu eesmärgiga vältida võimalikku tulevast maksukohustust.

3.3. Ettevõtlusega tegeleva isiku arvelduskontode arestimine on iseäranis piirava iseloomuga. Seetõttu peaks MKS § 136¹ tulenevalt olema ettevõtlusega tegeleva isiku pangakonto arestimiseks enne maksukohustuse kindlaksmääramist väga kaalukas põhjus, mida aga praegusel juhul ei nähtu. Heavyinstall OÜ majandusaasta aruande põhjal on usutav, et pangakontode arestimine toob kaasa ettevõtte tegevuse lõppemise või vähemalt vajaduse korraldada ettevõtte tegevus ümber selliselt, et sellega kaasnevad kulud ja tegevused, mida tuleb pidada pöördumatuteks või raskesti kõrvaldatavateks tagajärgedeks.

4. MTA esitas ringkonnakohtule määruskaebuse.

5. Tallinna Ringkonnakohus jättis 8. mai 2018. a määrusega MTA määruskaebuse rahuldamata ja halduskohtu määruse resolutsiooni muutmata, täiendades halduskohtu määruse põhjendusi oma määruse põhjendustega (p 3). Ringkonnakohus jättis rahuldamata ka MTA taotluse Euroopa Kohtult eelotsuse küsimiseks (p 2).

5.1. Euroopa Liidu maksuõigust käsitlevates analüüsidest on leitud, et olukordades, kus ettevaatusabinõude taotlused esitatakse, ilma et taotluse esitanud riigis oleks tehtud nõude täitmisele pööramist lubavat dokumenti, rakendub praegu kehtiva direktiivi 2010/24/EL alusel nn duaalne süsteem. Duaalsus seisneb selles, et ettevaatusabinõude kohaldamise põhjendatust on õigustatud hindama nii taotluse esitanud kui ka taotluse saanud liikmesriik nende endi õigusaktide kohaselt. Direktiivi 2010/24/EL art 16 alusel tuleb ettevaatusabinõude kohaldamise taotluse saanud liikmesriigil rakendada ettevaatusabinõusid vastavalt liikmesriigi õigusaktides ette nähtud protseduuridele ning hinnata, kas selliste meetmete võtmine oleks vastavas olukorras kooskõlas tema enda õigusaktide ja halduspraktikaga. Eeltoodust tuleneb ringkonnakohtu hinnangul selgelt, et rahvusvahelise ametiabi korras ettevaatusabinõude kohaldamine olukorras, kus puudub nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument, erineb oluliselt juba kindlaks määratud maksunõuete rahvusvahelisest sissenõudmisest, ning direktiivi art 16 alusel esitatud ettevaatusabinõu kohaldamise taotluse lahendamisel tuleb taotluse saanud liikmesriigil hinnata ka meetmete kohaldamise põhjendatust ja proportsionaalsust enda riigisiseste õigusaktide ja haldustavade kohaselt. Kuigi ettevaatusabinõude kohaldamise taotluse saanud liikmesriigil pole vajadust tunnustada, täiendada või asendada taotluse esitanud liikmesriigis ettevaatusabinõude rakendamist lubavat esmast dokumenti (praegusel juhul Soome kohtu lahendit; direktiivi art 16 lg 1 teine ja kolmas lause), ei pane see dokument taotluse saanud liikmesriigi asutusele või kohtule kohustust kohaldada oma territooriumil taotletud ettevaatusabinõusid juhul, kui nende meetmete võtmine ei ole kooskõlas tema enda õigusaktide ja halduspraktikaga ega ole proportsionaalne.

5.2. Kõik eeldused MKS § 136¹ alusel puudutatud isiku suhtes täitetoimingute sooritamiseks ei ole praegusel juhul täidetud. Kohtul puudub praeguse taotluse asjaoludel veendumus selles, et Heavyinstall OÜ-le võimalikult määratava maksukohustuse täitmine võib osutuda tema tegevuse tõttu raskendatuks või võimatuks. Soome maksuhaldur on küll tuvastanud, et puudutatud isiku juhatuse liige viibis suurema osa aastast Soomes, kuid tehtud järeldustest ei nähtu ilma kahtlusteta, et puudutatud isiku tegevuses oleks esinenud tahtlus panna toime maksupettus või tema käitumine oleks olnud ebausaldusväärne (vrd Riigikohtu määrus asjas nr 3-3-1-4-13, p 22). Heavyinstall OÜ suhtes täitmist tagavate meetmete võtmine oleks vastuolus ka proportsionaalsuse põhimõttega.

Soome maksuhaldur soovib puudutatud isikule määrata täiendavat maksukohustust olukorras, kus puudutatud isik on samade maksustamisperioodide jooksul täitnud võrreldavaid maksukohustusi Eesti Vabariigis. Soome maksuhalduri koostatud maksukontrolli kokkuvõttes on küll ära toodud vaadeldavatel maksuperioodidel puudutatud isiku poolt Eesti Vabariigile tasutud maksud (ligikaudu 131 000 eurot), kuid kokkuvõtetest ei nähtu, et Soome maksuhaldur oleks need summad kavandatavast maksunõudest maha arvanud. MTA taotletavad meetmed Soome maksuhalduri eeldatava 320 022 euro suuruse nõude tagamiseks seisnevad suures osas äriühingu pangakontodel olevate käibevahendite arestimises (297 304 euro 74 sendi ulatuses). Pangakontode arestimine oleks eeldatava maksukohustuse täitmise eesmärki silmas pidades puudutatud isiku õigusi liigselt piirav meede. Käibevahendite arestimine takistaks vaieldamatult äriühingu edasist äritegevust. Olukorras, kus Soome maksuhalduri eeldatav maksunõue on sisuliselt juba olulises osas tagatud summadega, mille puudutatud isik on maksnud Eesti Vabariigile, ning puuduvad otsesed tõendid selle kohta, et äriühingu varadest ei piisaks ülejäänud maksukohustuse täitmiseks või neid varasid hakatakse suure tõenäosusega peitma, ei oleks puudutatud isiku äritegevuse sisuline seiskamine pangakontode arestimise näol õigustatud. Olukorras, kus kohtul puuduvad andmed äriühingu praeguse majandusliku seisu kohta (2017. a majandusaasta aruande esitamise tähtaeg ei ole saabunud) ning äriregistrile esitatud kasumiaruande skeemi järgi oli puudutatud isiku aruandeaasta puhaskasum 2016. aastal 173 376 eurot, puudub kohtul alus asuda seisukohale, et äriühing tegutseb pahatahtlikult enda võimalike tulevaste maksukohustuste täitmise vältimise eesmärgil.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

6. MTA esitas Riigikohtule määruskaebuse, milles palub ringkonnakohtu määruse tühistada ning teha uue määruse, millega MTA taotlus Heavyinstall OÜ suhtes täitmist tagavate toimingute sooritamiseks rahuldada.

6.1. Praegu on asjakohaseks EL õiguse üldpõhimõtteks tõhususe printsiip (*principle of effectiveness*). Euroopa Kohtu praktika järgi ei või liikmesriigid riigisiseses õiguskorras ette nähtud menetlusnormidega muuta EL õigusel põhinevate nõuete kasutamist võimatuks või ülemäära raskeks (vt mh C-542/08, Barth, p 17). Lähenemine, mille kohaselt tuleb Eesti kohtul uuesti hinnata Soome esitatud tõendipaketti, mille kohta Soome kohus on hinnangu andnud, muudab sisutuks ning eesmärgituks direktiivi art 16 lg-st 1 tuleneva, et abipalve esitanud liikmesriigi esitatud dokumenti ei ole vaja tunnustada, täiendada ega asendada. Samuti muudab see tõhususe põhimõtet eirates ülemäära raskeks taotluse täitmise abipalve saanud liikmesriigis, sest Eesti kohus peab teist korda hindama abipalve esitanud liikmesriigis juba tuvastatud faktilisi asjaolusid.

6.2. MTA ei nõustu ringkonnakohtuga selles, et taotluse rahuldamine Heavyinstall OÜ suhtes täitmist tagavate toimingute sooritamiseks ei ole põhjendatud. MTA on nii loataotluses kui ka ringkonnakohtule esitatud määruskaebuses selgitanud, et isiku ebausaldusväärne ja pahatahtlik käitumine tuleneb selgelt juba 2013. aastal äriühingu juhatuse liikme X poolt Soome maksuhaldurile antud valeütlustest, mille tulemusel jõudis Soome maksuhaldur väära järelduseni ning loobus seetõttu äriühingu maksukohustuse korrigeerimisest. Ka Riigikohus on nõustunud, et valeütluste andmine viitab sellele, et maksunõude sundtäitmine võib tulevikus osutada oluliselt raskemaks või muutuda võimatuks (3-3-1-15-12, p 50 c). Soome maksuhaldur on esitanud maksualase kuriteoteate politseile. Põhjendatud kahtluseks annavad aluse ka maksupettusele viitavad asjaolud (3-3-1-4-13, p 22). Kui kohus leidis, et taotletavad toimingud on eelnevaid asjaolusid arvestades ebaproportsionaalsed, tulnuks kohtul analüüsida ka võimalust rahuldada taotlus osaliselt. Kohus saanuks taotluses esitatud summast maha arvata äriühingu Eestis tasutud maksud või anda loa üksnes keelumärgete seadmiseks äriühingu sõidukitele.

6.3. Soome maksuhaldur informeeris MTA-d, et 21. juunil 2018 tegi piirkonnakohus (Keski-Pohjanmaan käräjäoikeus) lahendi, mis on lõplik otsus ettevaatusabinõude kohta. Lahend on sama sisuga nagu 8. veebruari 2018. a ajutine lahend.

7. Riigikohus andis 3. aprilli 2019. a kirjaga menetlusosalistele võimaluse esitada oma arvamused ja ettepanekud praeguse asja lahendamise seotud probleemide ja eelotsusetaotluse küsimuste kohta.

8. MTA nõustus Euroopa Kohtult eelotsuse küsimisega, sh küsimuse sõnastusega. MTA peab Euroopa Kohtult eelotsuse küsimist asja õigeks lahendamiseks ja ühtse kohtupraktika kujundamiseks endiselt vajalikuks ja põhjendatuks.

9. Heavyinstall OÜ Riigikohtule oma seisukohta ei esitanud.

ASJASSEPUUTUVAD SÄTTED

10. Direktiiv 2010/24/EL vastastikuse abi kohta maksude, maksete ja teiste meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel, artikkel 16 „Ettevaatusabinõusid käsitlev taotlus“:

„1. Taotluse esitanud asutuse taotlusel rakendab taotluse saanud asutus ettevaatusabinõusid, kui see on tema siseriiklike õigusnormidega lubatud ja tema haldustavadega kooskõlas, et tagada nõude sissenõudmine juhul, kui nõue või taotluse esitanud liikmesriigis täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument vaidlustatakse taotluse sissenõudmise ajal või kui nõude kohta ei ole veel tehtud taotluse esitanud liikmesriigis täitmisele pööramist lubavat juriidilist dokumenti, sel määral, mil ettevaatusabinõud on sarnases olukorras võimalikud ka taotluse esitanud liikmesriigi õigusnormide ja haldustavade kohaselt.

Taotluse esitanud liikmesriigis ettevaatusabinõude rakendamist lubav dokument, mis on seotud nõudega, mille jaoks vastastikust abi taotletakse, lisatakse vajaduse korral taotluse saanud liikmesriigis ettevaatusabinõusid käsitlevale taotlusele. Kõnealust dokumenti ei pea taotluse saanud liikmesriigis tunnustama, täiendama ega asendama.“

11. Maksukorralduse seadus

MKS § 51¹ „Rahvusvaheline ametiabi“:

„(1) Rahvusvahelist ametiabi nende riikide pädevatele asutustele, kes kuuluvad Euroopa Liitu või kellega kehtib Eestil vastavasisuline välisleping (edaspidi *välisriigi pädev asutus*), osutab Maksu- ja Tolliamet.

[---]

(3) Rahvusvahelist ametiabi taotletakse ja osutatakse välislepingu alusel ning Eesti ja Euroopa Liidu õigusaktides sätestatud korras ja ulatuses.

(4) Ametiabi osutava asutuse pädevus ning menetlusosaliste õigused ja kohustused määratakse kindlaks riigisiseste õigusaktidega.

[---]“

MKS § 51³ „Sissenõudmine rahvusvahelise ametiabi korras“:

„(1) Sissenõudmis-, teavitamis- või teabetaotluse või ettevaatusabinõusid käsitleva taotluse esitanud välisriigi, selle kohaliku omavalitsuse või muu haldusüksuse kogutavate maksude sissenõudmiseks Eestis elavalt või asuvalt või Eestis vara omavalt maksukohustuslaselt osutab rahvusvahelist ametiabi Maksu- ja Tolliamet.

[---]

(3) Välisriigi pädeva asutuse esitatud ettevaatusabinõusid käsitleva taotluse alusel on Maksu- ja Tolliametil õigus sooritada täitetoiminguid käesoleva seaduse §-s 136¹ sätestatud korras.“

MKS § 130 „Maksuhalduri täitetoimingud“:

„(1) Kui kohustatud isik ei ole rahalist kohustust täitnud maksuhalduri haldusaktis või käesoleva seaduse § 128 lõike 4 punktis 2 või 3 nimetatud lahendis määratud tähtaja jooksul, alustab maksuhaldur võla sundkorras sissenõudmist. Maksuhalduril on õigus:

- 1) taotleda käsutuskeeldu nähtavaks tegeva keelumärke kandmist kinnistusraamatusse või muusse vararegistrisse puudutatud isiku nõusolekuta;
- 2) taotleda kinnisasjale, laevakinnistusraamatusse kantud laevale või tsiviilõhusõidukite registrisse kantud õhusõidukile hüpoteegi seadmist asjaõigusseaduses sätestatud kohtuliku hüpoteegi regulatsiooni kohaselt;
- 3) pöörata sissenõue rahalisele õigusele käesoleva seadusega ja täitemenetlust reguleerivate õigusaktidega sätestatud korras;
- 4) arestida muud varalised õigused, millele ei saa sissenõuet pöörata käesoleva lõike punkti 3 alusel, samuti taotleda käsutuskeeldu nähtavaks tegeva keelumärke kandmist õiguste kohta peetavasse registrisse;
- 5) anda korraldus väärtpaberite või väärtpaberikonto blokeerimiseks vastavalt väärtpaberite registri pidamise seaduses sätestatule.[---]“

MKS § 136¹ „Täitmist tagavate toimingute sooritamise enne rahalise nõude või kohustuse määramist“:

„(1) Kui maksude tasumise õiguse kontrollimisel tekib põhjendatud kahtlus, et pärast maksuseadusest tuleneva rahalise nõude või kohustuse määramist võib selle sundtäitmine maksukohustuslase tegevuse tõttu osutada oluliselt raskemaks või võimatuks, võib maksuhalduri juht või tema volitatud ametnik teha halduskohtule taotluse loa saamiseks, et sooritada käesoleva seaduse § 130 lõikes 1 sätestatud täitetoimingud.

(1¹) Kui käesoleva seaduse § 130 lõikes 1 sätestatud täitetoimingute sooritamise ei ole asjas võimalik või ei oleks see suure tõenäosusega tulemuslik, võib maksuhalduri juht või tema volitatud ametnik taotleda halduskohtult kohtutäiturile loa andmist järgmiste täitetoimingute sooritamiseks:

- 1) maksukohustuslase, vastutusotsuse adressaadi või kolmanda isiku valduses oleva maksukohustuslasele või vastutusotsuse adressaadile kuuluva vara arestimine;
- 2) kolmandal isikul maksukohustuslasele või vastutusotsuse adressaadile vara üleandmise või tema suhtes muude kohustuste täitmise keelamine, millega võib siduda ka kohustuse anda vara üle kohtutäiturile või maksta raha selleks ettenähtud kontole.

(1²) Käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punktis 1 nimetatud juhul võib kohus maksuhalduri, maksukohustuslase või vastutusotsuse adressaadi avalduse alusel määrata arestitud vara müügi ja müügist saadud raha hoiustamise selleks ettenähtud kontol, kui eseme väärtus võib oluliselt langeda või kui eseme hoidmine põhjustaks ülemääraseid kulutusi.

(1³) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 1¹ nimetatud taotlus esitatakse halduskohtule, mille tööpiirkonnas on maksukohustuslase või vastutusotsuse adressaadi elu- või asukoht. Kui maksukohustuslase või vastutusotsuse adressaadi elu- või asukoht ei ole teada või ei ole Eestis, esitatakse taotlus halduskohtule, mille tööpiirkonnas on asjassepuutuva vara asukoht.

(1⁴) Käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punktides 1 ja 2 nimetatud toimingute tegemisega seotud täitekulude sissenõudmiseks koostab maksuhaldur korralduse, milles määrab nende tasumiseks tähtaja ja teeb hoiatuse, et täitekulude tähtaja jooksul tasumata jätmise korral täitmata kohustus sundtäidetakse vastavalt käesoleva seaduse §-des 128–132 sätestatule.

(2) Halduskohtule esitatavas taotluses märgitakse:

- 1) põhjendus, millest nähtub võimaliku maksukohustuse sissenõudmise oluline raskenemine või võimatus;

- 2) võimaliku rahalise nõude või kohustuse hinnanguline suurus;3) andmed tagatise kohta, mille esitamisel maksuhaldur lõpetab täitetoimingud;
- 4) üks või mitu käesoleva seaduse § 130 lõikes 1 või täitemenetluse seadustikus sätestatud täitetoimingutest ning põhjendus, miks maksuhaldur peab valitud toimingute tegemist vajalikuks.
- (3) Kui täitetoimingute sooritamise tinginud asjaolu on ära langenud või kui maksukohustuslane on esitanud tagatise võimaliku rahalise nõude või kohustuse tasumise tagamiseks, lõpetab maksuhaldur täitetoimingute hiljemalt kahe tööpäeva jooksul.
- (4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–1² nimetatud taotluse ja avalduse rahuldamise või rahuldamata jätmise määru peale võivad esitada määruskaebuse maksuhaldur ja isik, kelle õigusi määru puudutab. Ringkonnakohtu määru peale määruskaebuse kohta võib esitada määruskaebuse.“

KOLLEEGIUMI SEISUKOHT

12. Praeguses asjas vaieldakse selle üle, kas kohtud on õiguspäraselt jätnud rahuldamata MTA 29. märtsil 2018 esitatud taotluse loa saamiseks, et seada Heavyinstall OÜ varale käsutamise keelumärked ja arest. Vaidluse lahendamiseks on oluline võtta seisukoht, kas riigisisised kohtud saavad MTA ametiabi korras esitatud ettevaatusabinõude kohaldamise taotlust lahendades hinnata ise tõendeid, sh Soome kohtu ettevaatusabinõude kohaldamise lahendit, ning otsustada oma siseveendumuse kohaselt abinõude kohaldamise eelduste täidetuse üle või peavad kohtud lähtuma sellest õiguslikust hinnangust, mille Soome kohus on oma lahendis faktiliste asjaolude kohta andnud.

13. Kohtud on leidnud, et MTA taotluse puhul ei ole täidetud MKS § 136¹ lg-s 1 nimetatud tingimused. MTA on ka Soome maksuhalduri arvamust vahendades seisukohal, et Eesti kohtud asusid ebaõigesti kontrollima taotluse vastavust riigisisestele õigusnormidele, sest direktiivi 2010/24/EL art 16 lg 1 viimase lause järgi ei või teise liikmesriigi dokumenti ümber hinnata.

14. Riigisiseses õiguses puudutavad ametiabi korras ettevaatusabinõude kohaldamise taotluse lahendamist MKS § 51³ lg 3 ja § 136¹. Neist sätetest ei leia erisusi ametiabi korras esitatud taotluse ja MTA enda menetluse tagamiseks vajaliku taotluse lahendamiseks. Seega on Eesti seadusandja direktiivi üle võttes leidnud, et direktiivi 2010/24/EL art 16 lg 1 viimane lause ei anna alust Soome kohtu antud luba ettevaatusabinõude rakendamiseks Eesti territooriumile üle kanda. Ka kolleegium eelistab direktiivi art 16 lg 1 tõlgendust, mille kohaselt on Soome kohtu ettevaatusabinõude rakendamiseks tehtud kohtulahend pelgalt üheks tõendiks, mida tuleb hinnata MKS § 136¹ eelduste kontrollimisel ja täitetoimingute lubamisel. Seda kinnitab artikli 16 lg 1 esimene lause, mille kohaselt rakendab taotluse saanud asutus ettevaatusabinõusid, kui see on tema riigisiseste õigusnormidega lubatud ja tema haldustavadega kooskõlas.

15. Kolleegiumi arvates ei ole siiski välistatud maksuhalduri (kes vahendab ka Soome maksuhalduri seisukohta) tõlgendus, et direktiivi art 16 lg 1 viimase lause järgi ei tohi taotlusele lisatud kohtulahendis kindlaks tehtud faktilistele asjaoludele antud hinnangust kõrvale kalduda ning Eesti on direktiivi ülevõtmisel eksinud. Sissenõudmismenetluses võetakse sundtäitmise aluseks ühtne juriidiline dokument ega kontrollita riigisisest selle vastavust õigusnormidele. Ka ettevaatusabinõude kohaldamisel on asjakohane viidata vastastikuse koostöö ja usalduse põhimõttele ning tõhususe printsiibile ning lähtuda taotluse esitanud liikmesriigi kohtu seisukohast, kes on ettevaatusabinõude kohaldamise vajalikkust juba hinnanud. Seega ei nõustu kolleegium ringkonnakohtu seisukohaga, et tegemist oleks *acte clair* olukorraga.

16. Direktiivi 2010/24/EL art 16 tõlgendamise kohta Euroopa Kohtu praktika puudub. Samuti ei nähtu, et selle kohta oleks esitatud eelotsusetaotlusi.

17. Arvestades eeltoodut ja Euroopa Kohtu praktika puudumist nendes küsimustes, peab kolleegium vajalikuks küsida Euroopa Kohtult eelotsust. Halduskohtumenetluse seadustiku § 95 lg 4 alusel tuleb asja menetlus peatada kuni Euroopa Kohtu lahendi jõustumiseni.

(allkirjastatud digitaalselt)